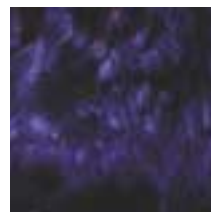
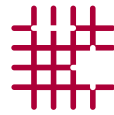
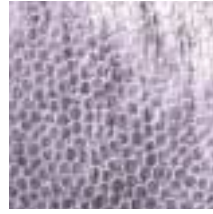

JAARVERSLAG 2002

RAAD VOOR DIERENAANGELEGENHEDEN

RAAD VOOR DIERENAANGELEGENHEDEN

INHOUDSOPGAVE JAARVERSLAG 2003

PROFIEL 5

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER 7

VERSLAG: Terugblik op 2002 9 Vooruitzichten 10 Strategie 12 Activiteiten 15 Operationele gang van zaken 20

FINANCIËLE VERANTWOORDING: Materiële uitgaven 23 Personele uitgaven 24 Totale apparaatsuitgaven 24

PERSONALIA 26

OVERZICHT UITGEBRACHTE ADVIEZEN SINDS 2002 28

DE RAAD VOOR DIERENAANGELEGENHEDEN IS EEN OVERLEGPLATFORM VAN ORGANISATIES EN DESKUNDIGEN, DAT DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ ADVISEERT OVER STRATEGISCHE VRAAGSTUKKEN OP HET GEBIED VAN DE GEZONDHEID EN HET WELZIJN VAN GEHOUDEN DIEREN.

HIJ BASEERT ZICH DAARBIJ OP DE MEEST RECENTE ONTWIKKELINGEN IN DE WETENSCHAP EN HOUDT REKENING MET DE OPVATTINGEN DIE LEVEN IN DE EUROPESE, EN IN HET BIJZONDER DE NEDERLANDSE, SAMENLEVING.

5

PROFIEL

De Raad voor Dierenaangelegenheden is een overlegplatform met als werkterrein de gezondheid en het welzijn van dieren. De Raad beperkt zich daarbij tot de groep van dieren die gehouden worden. De Raad ontleent zijn bestaansrecht aan artikel 2 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren.

De Raad stelt zich ten doel om toonaangevende, kwalitatief hoogwaardige en praktisch toepasbare adviezen te formuleren voor de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De kwaliteit van de adviezen wordt onder meer gewaarborgd door de brede vertegenwoordiging van belanghebbenden in de Raad.

De Raad onderscheidt zich niet alleen door zijn brede samenstelling, maar ook door de werkgroepen die ad hoc en op maat worden samengesteld om de werkzaamheden van de Raad te ondersteunen. De

Raad kan een beroep op een grote verscheidenheid aan kennis doen door het brede netwerk waarover hij beschikt. Dit alles, in combinatie met zijn flexibele en efficiënte werkwijze en een voortdurend kritische houding ten opzichte van zijn werkzaamheden, zorgt voor een continue verbetering van de kwaliteit van de adviezen.

De Raad bestaat uit 18 leden en agendaleden en een onafhankelijke voorzitter. Voor de ondersteuning van zijn werkzaamheden maakt de Raad gebruik van werkgroepen. Daarnaast beschikt de Raad over een Bureau. Het Bureau van de Raad bestaat uit de voorzitter van de Raad, een secretaris, een adjunct-secretaris en een secretaresse.

“De nieuwe werkwijze van de Raad blijkt efficiënt en effectief. Hoewel de output in 2002 qua omvang bescheiden is, is zij mijns inziens kwalitatief van een goed niveau. De kwaliteit zal in 2003 vergelijkbaar blijven, de kwantiteit zal toenemen.”

Prof. Dr. C.J.G. Wensing, voorzitter van de Raad voor Dierenaangelegenheden.

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

Voor u ligt het jaarverslag 2002 van de Raad voor Dierenaangelegenheden. Na de uitvoerige externe evaluatie van de Raad in 2001 heb ik met alle participanten in de Raad overleg gevoerd over de te hanteren werkwijze van de vernieuwde Raad. De meest bij de Raad betrokken beleidsdirecties hebben hierbij toegezegd actief op directieniveau in de Raad te participeren. Ook is afgesproken niet tot het uiterste te streven naar consensus over de uit te brengen adviezen, maar om als er duidelijke tegenstellingen bestaan, deze ook goed in kaart te brengen.

De vertegenwoordiging van de gezelschapsdieren in de Raad is versterkt om ook aan de problematiek in de betrokken sectoren beter aandacht te kunnen besteden.

Ik betreur het dat in het verslagjaar LTO geen inbreng in de Raad heeft gehad. In het komende jaar zal LTO weer volledig in de Raad functioneren, hetgeen de zeggings-

kracht van de Raadsadviezen zeker ten goede zal komen.

Bij de nieuwe werkwijze is afscheid genomen van de afdelingen van de Raad en wordt veel van het voorbereidende werk gelegd bij werkgroepen die met het oog op de voor te bereiden adviezen zijn samengesteld.

Gebleken is dat de gehanteerde werkwijze effectief en ook efficiënt is. Adviezen kunnen op korte termijn geformuleerd worden.

Uiteraard heeft het in begin 2002 enige tijd gekost om op stroom te komen. De output in 2002 is derhalve qua omvang nog bescheiden, maar mijns inziens kwalitatief van goed niveau. In 2003 zal naar mijn verwachting ook qua output een meer bevredigend resultaat worden geboekt.

Prof. Dr. C.J.G. Wensing

Voorzitter van de Raad voor Dierenaangelegenheden

“Over diergezondheid en dierenwelzijn, het werkterrein van de Raad voor Dierenaangelegenheden, zijn vrijwel voortdurend discussies gaande. De samenleving en de media zitten er bovenop. Juist daarom is een breed gedragen advies, als bouwsteen voor de beleidsvorming, van groot belang.”
Directeur-Generaal mr. R.M. Bergkamp van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 19 december 2002.

9

VERSLAG

TERUGBLIK OP 2002

Na het bewogen jaar 2001, heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden (hierna: de Raad) in 2002 een behoedzame doorstart gemaakt. Kritische kanttekeningen die tijdens de evaluatie van de Raad in 2001 werden gemaakt, zijn daarbij nadrukkelijk meegenomen als verbeterpunten.

De missie en het Reglement van de Raad werden begin 2002 al geactualiseerd. Een nieuwe huisstijl en de ontwikkeling van een strategie die aansluiten op de missie volgden later dat jaar. Communicatie, zowel binnen de organisatie als naar buiten, kreeg een centrale plaats binnen de bedrijfsvoering. Een professionaliseringsproces werd binnen het Bureau van de Raad in gang gezet. De samenstelling van de Raad wijzigde met ingang van 2002. Een aantal partijen keerde terug in de Raad, maar er waren ook een

aantal nieuwe 'gezichten'. In de loop van het jaar zijn er nog enkele partijen achter de vergadertafel bijgeschoven. De afdelingen, die voorheen de werkzaamheden van de Raad voorbereidden, werden met ingang van 1 januari 2002 afgeschaft. Dit betekent dat de Raad sinds die tijd slechts twee lagen kent, namelijk de Raad en de werkgroepen.

In de loop van 2002 werd begonnen met het behandelen van vraagstukken. Daarbij werd gekozen voor een nieuwe werkwijze: de werkgroepen, met een steeds wisselende samenstelling, worden nu op ad hoc basis geformeerd en werken gedurende korte tijd intensief aan een vraagstuk. Deze werkwijze resulteert in kortere doorlooptijden en houdt de werkgroepen gemotiveerd. Binnen de Raad zelf wordt niet langer vastgehouden aan de noodzaak van consensus. Dilemma's en meningsverschillen kunnen daardoor

scherper dan voorheen worden neergezet; dit biedt de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij de mogelijkheid daadwerkelijk keuzes te maken.

Hoogtepunt van 2002 was de overhandiging van het eerste advies van de Raad 'nieuwe stijl' op 19 december aan Directeur-Generaal Bergkamp, die de honneurs van Staatssecretaris Odink waarnam. Bij die gelegenheid werd ook de website van de Raad geopend. Het eerste advies van de Raad 'nieuwe stijl' trok, mede dankzij de nieuwe communicatiestrategie, de aandacht van de media. Zowel op het Radio 1 Journaal, het NOS-Journaal als in de schrijvende media werd ingegaan op het uitkomen van dit advies.

Veel van het werk van de Raad heeft grote maatschappelijke en politieke belangstelling. De Raad moet maatschappelijke en politieke ontwikkelingen derhalve nauwlettend volgen. In dat opzicht mag 2002 zeker een buitengewoon turbulent jaar genoemd worden. Niet eerder heeft een naoorlogse regering zo kort gezeten als het kabinet CDA-VVD-LPF. Desalniettemin werd wel snel duidelijk dat in dit politieke klimaat veel overgelaten dient te worden aan de sector, een gegeven

waarmee rekening gehouden moet worden bij het opstellen van adviezen. De turbulente ontwikkelingen eisen alertheid en inlevingsvermogen van de Raad en maken van 2002 niet alleen een lastig, maar ook buitengewoon boeiend jaar.

VOORUITZICHTEN

De Raad gaat een spannende tijd tegemoet. Ook hij wordt geconfronteerd met de aangekondigde bezuinigingen en zal zijn ambitieniveau moeten bijstellen zonder op de kwaliteit van zijn werkzaamheden te willen afdingen. Dit spanningsveld zal de Raad in 2003 zeker een aantal keer voor een dilemma plaatsen. Nog meer dan voorheen, zal het maken van keuzes onvermijdelijk zijn.

Voor 2003 heeft de Raad reeds een aantal keuzes gemaakt. De meest in het oog springende keuze is welke nieuwe vraagstukken dit jaar in behandeling zullen worden genomen. Er is een groot aantal vraagstukken voor behandeling door de Raad in 2003 ingediend. De vraagstukken waaraan door de Raad de hoogste prioriteit is toegekend zullen in 2003 opgepakt worden. Daarnaast is er ruimte gehouden om enkele ad hoc vraagstukken aan het werkprogramma

10

DOOR DE RAAD IN 2003 NIEUW IN BEHANDELING TE NEMEN VRAAGSTUKKEN

- Op welke manier kan het distributiesysteem en de kanalisatie van diergeneesmiddelen het beste worden ingericht?
- Welke elementen belemmeren het streven naar het natuurlijk gedrag van de drie belangrijkste landbouwhuisdieren en welke instrumenten kunnen worden ingezet om deze belemmeringen weg te nemen?
- Zijn er (nieuwe) methodes die de negatieve aspecten verbonden aan het ruimingsproces van slachtdieren tijdens dierziektecrises kunnen verminderen?
- Wat betekent liberalisatie voor dierenwelzijn?
- Op welke wijze kan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij rekening houden met de gevoelens in de samenleving bij het dierziektebeleid? (advies tezamen met de Raad voor het Landelijk Gebied)
- Welke perspectieven biedt een industriële aanpak voor de varkenssector?
- Wat zijn de kansen en belemmeringen voor een daadwerkelijk uitbannen van de ingrepen bij pluimvee?
- Op welke wijze dient artikel 56 van de Gezondheids- en welzijnswet te worden ingevuld?
- Is het huidige Nederlandse dierziektepreventiebeleid efficiënt en effectief?

te kunnen toevoegen en zullen vraagstukken die reeds in 2002 zijn opgestart maar nog niet zijn afgerond verder uitgewerkt worden. Een overzicht van de door de Raad in 2003 in behandeling te nemen vraagstukken staat in bovenstaand kader afgedrukt.

Daarnaast zal de Raad op verzoek van de Directeur Visserij van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een ethische discussie over het doden van vissen organiseren.

De weg die de Raad in 2002 is ingeslagen, zal in 2003 en de daarop volgende jaren vervolgd worden. Dit betekent onder andere veel aandacht voor de interne en externe communicatie. Een aantal markante gebeurtenissen die de

Raad in 2003 te wachten staat is reeds bekend. In het voorjaar zal de Raad een rapport en folder over het houden van paarden overhandigen aan de heer ir. B.J. Odink, Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, en mevrouw A. van Grunsven, één van Nederlands meest succesvolle dressuurruiters.

Medio 2003 bestaat de Raad precies 10 jaar. Deze gebeurtenis zal niet ongemerkt voorbij gaan. In de loop van 2003 zal hierover meer informatie volgen.

STRATEGIE

De missie van de Raad luidt :

‘De Raad voor Dierenaangelegenheden is een overlegplatform van organisaties en deskundigen, dat de Minister van Landbouw,

Natuurbeheer en Visserij adviseert over strategische vraagstukken op het gebied van de gezondheid en het welzijn van gehouden dieren. Hij baseert zich daarbij op de meest recente ontwikkelingen in de wetenschap en houdt rekening met de opvattingen die leven in de Europese, en in het bijzonder de Nederlandse, samenleving.’

De werkzaamheden van de Raad worden sterk beïnvloed door externe krachten, zoals de Europese en in het bijzonder de Nederlandse maatschappij. Gezien de dikwijls maatschappelijk gevoelige onderwerpen die door de Raad worden behandeld, dient hij terdege stil te staan bij de maatschappelijke haalbaarheid van zijn adviezen. Via zijn website en door participatie van zowel het bedrijfsleven als maatschappelijke organisaties in de Raad, kan de Raad voeling houden met de maatschappelijke gevoelens. Ook ontwikkelingen binnen de wetenschap dienen nauwlettend te worden gevolgd en blijken dikwijls van groot belang bij het tot stand komen van adviezen.

De belangrijkste klant van de Raad is het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Het Ministerie verwacht van de Raad dat zijn notities gedegen zijn onder-

bouwd en praktisch toepasbaar zijn. De Raad dient hiermee bij het opstellen van adviezen rekening te houden.

In de huidige politieke context wordt dierenwelzijn in een breder Europees perspectief geplaatst en wordt door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij veel overgelaten aan de sector. De Raad kan daarbij, als overlegplatform waarin overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en wetenschap participeren, een belangrijke rol spelen.

In de Raad participeren vertegenwoordigers van een viertal typen organisaties. Tezamen vormen zij een goede afspiegeling van alle belanghebbenden op het gebied van diergezondheid en dierenwelzijn. Daarnaast bieden zij toegang tot een groot netwerk van relaties. Het Bureau van de Raad is klein en kan, mede dankzij de steeds van samenstelling wisselende werkgroepen, efficiënt en effectief zijn werkzaamheden verrichten. De beperkte omvang maakt het echter ook kwetsbaar. Deze kwetsbaarheid kan mogelijk voor een deel worden ondervangen door nauwer samen te werken met andere partijen. De Raad kent een formele cultuur en straalt professionaliteit uit. In de dagelijkse contacten

en binnen de werkgroepen wordt, daar waar gepast, volstaan met een informelere houding. In een aantal gevallen kan een informelere houding zelfs wenselijk zijn. Deze strategie lijkt de relatie met diverse partijen ten goede te komen.

Momenteel is een verschuiving in het karakter van de door de Raad opgestelde stukken te zien. Veel van de aan de Raad voorgelegde vraagstukken hebben een dusdanig karakter dat een notitie van één à twee pagina's niet langer volstaat. De belangrijkste klant is nog steeds het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Over een aantal jaar (drie tot vijf jaar) wil de Raad een toonaangevend orgaan zijn, dat bekend staat om zijn goed onderbouwde en praktisch toepasbare stukken. De Raad wil dat het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij steeds vaker zelf het initiatief neemt om de Raad om advies te vragen over vraagstukken op het gebied van de gezondheid en het welzijn van gehouden dieren. De Raad streeft er naar dat aan zijn adviezen een groot gewicht wordt toegekend en dat zo veel mogelijk door hem uitgebrachte adviezen in de beleidsvorming door het Ministerie worden toegepast. Een deel van

zijn werkzaamheden zal zich ook in de toekomst richten op de invulling van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. De Raad streeft er echter naar dat het aandeel van aan de Raad voorgelegde strategische vraagstukken over een aantal jaar aanzienlijk groter is dan nu. De Raad wil zijn naamsbekendheid vergroten, zodat over een aantal jaar zijn naam (en zijn werkzaamheden!) bij een aanzienlijk deel van de Nederlandse samenleving bekend is.

De Raad wil het hierboven geschetste beeld realiseren door in te zetten op een combinatie van productontwikkeling en marktpenetratie. Concreet betekent de keuze voor productontwikkeling, dat de Raad zijn product (de notities die hij opstelt) zodanig verder zal ontwikkelen dat het onderscheidend is en een grote meerwaarde heeft, waardoor het bij de beleidsvorming door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een grotere impact krijgt. Marktpenetratie zal vooral gerealiseerd worden door een in kwaliteit en kwantiteit opvallende output en een goede communicatiestrategie. De Raad dient nadrukkelijk andere belanghebbenden niet uit het oog te verliezen: zij spelen zowel bij de productontwikkeling als bij de markt-

“Bij het voorbereiden van nieuw dierenwelzijnsbeleid ziet de staatssecretaris een grotere rol weggelegd voor de Raad voor Dierenaangelegenheden.”
(...) “De Raad is een belangrijk adviescollege. Ik doe daarom een beroep op alle belangenorganisaties om daarin deel te nemen en samen adviezen voor mij op te stellen. Daar ligt een kans voor de maatschappelijke organisaties. Als ze er daar niet uitkomen, gebeurt het in de Tweede Kamer.”

*Staatssecretaris ir.
B.J. Odink van
Landbouw,
Natuurbeheer en
Visserij, Agrarisch
Dagblad, 18 september 2002*

penetratie een zeer belangrijke rol. Ook een verbetering van de interne coördinatie en organisatie zal bijdragen aan het realiseren van de ambities.

ACTIVITEITEN

De Raad heeft in 2002 over een vijftal onderwerpen een notitie uitgebracht. Daarnaast zijn drie notities door de Raad vastgesteld, die in 2003 zullen worden uitgebracht.

Minimum welzijnseisen tijdens bestrijdingscampagnes (RDA 2002/01)

In dit advies formuleert de Raad minimum welzijnseisen voor vleeskalveren, vleesstieren, melkgevend vee, nuchtere kalveren, schapen, geiten, vleesvarkens en fokvarkens. Dit advies is opgesteld naar aanleiding van de welzijnsproblematiek die zich voordeed bij de grote bestrijdingscampagnes. In zijn aanbiedingsbrief wijst de Raad er tevens op dat bij het euthanaseren van hoogdrachtige koeien dikwijls welzijnsproblemen optreden omdat het kalf in de baarmoeder vrijwel altijd door verstikking om het leven komt. Ook het aanhouden van geitenbokjes stuit op welzijnsproblemen evenals het niet mogen afvoeren van biggen bij vermeerderings-

bedrijven. Het advies en de aanbiedingsbrief worden momenteel door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij gebruikt bij het aanpassen van de beleidsdraaiboeken voor uitbraken van besmettelijke dierziekten, zoals mond- en klauwzeer en varkenspest.

Fokken met recreatiedieren (1) en (2) (RDA 2002/02 en RDA 2002/03)

Veel gezelschapsdieren worden gefokt op bepaalde fysieke of gedragskenmerken. Een specifiek fokbeleid kan resulteren in een verminderd welzijn, veroorzaakt door (extreme) uiterlijke kenmerken, aandoeningen en ziekten. In een aantal gevallen zijn (extreme) uiterlijke kenmerken juist de reden voor de populariteit van een bepaald ras onder liefhebbers. Denk bijvoorbeeld aan de platte neuzen van bepaalde hondenrassen. In de door de Raad opgestelde notities wordt nagegaan welke schadelijke erfelijke kenmerken voorkomen en welke maatregelen genomen kunnen worden om het voorkomen van een aantal schadelijke erfelijke kenmerken terug te dringen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een model waarmee de diverse schadelijke erfelijke kenmerken kunnen worden gewogen. De eerste notitie gaat in op schadelijke erfelijke kenmerken bij

konijnen, knaagdieren, hoenders en sierduiven; de tweede notitie beperkt zich tot honden en katten. Deze problematiek zal in 2003 verder worden uitgewerkt.

Advies aan de Directeur Landbouw van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij inzake een plan van aanpak voor de bestrijding van aangeboren afwijkingen bij katten (RDA 2002/04)

Voor de bestrijding van aangeboren afwijkingen bij katten is door CatFancy een plan van aanpak geschreven. De Directeur Landbouw van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij heeft de Raad verzocht dit plan van aanpak te toetsen. De Raad heeft de Directeur Landbouw hierover in zijn schrijven d.d. 23 september 2002 bericht.

Een toetsingskader en toelatingsprocedure voor aanwijzing van nieuwe voor productie te houden vissoorten (RDA 2002/05)

In Nederland mogen diersoorten alleen voor productiedoeleinden gehouden worden indien zij worden genoemd in een lijst, die gekoppeld is aan het Besluit aanwijzing voor productie te houden dieren. Een aantal vissoorten waarvoor op dit moment belangstelling bestaat, is niet in deze lijst opgenomen

en mag derhalve niet voor productiedoeleinden worden gehouden. De kweek van deze vissoorten is echter vanuit een commercieel oogpunt interessant. De kweek van vis kan niet alleen een alternatief bieden voor de teruglopende visbestanden in de zee, maar kan ook bijdragen aan een grotere diversificatie in het aanbod van vis. In Nederland bestaat veel belangstelling voor de kweek van bijvoorbeeld steur, diverse soorten platvissen en enkele andere vissoorten. De Raad heeft Staatssecretaris Odink geadviseerd over een toetsingskader dat gebruikt kan worden en de toelatingsprocedure die gevolgd zou moeten worden, indien overwogen wordt de lijst in het Besluit aanwijzing voor productie te houden dieren uit te breiden met vissoorten die momenteel nog niet voor productiedoeleinden gehouden mogen worden.

Criteria voor dodingsmethoden voor paling en meerval

In de in 2002 verschenen beleidsbrief 'Welzijn vis' werd aangekondigd dat het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voornemens was om regelgeving omtrent het doden van vis in procedure te brengen. Het doden van dieren is namelijk wel wettelijk geregeld, maar voor vissen is destijds een

DECEMBER 2002
ADVIES RDA 2002/05

DE RAAD VOOR DIERENAANGELEGENHEDEN IS EEN OVERLEGPLATFORM VAN ORGANISATIES EN DESKUNDIGEN, DAT DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ ADVISEERT OVER STRATEGISCHE VRAAGSTUKKEN OP HET GEBIED VAN DE GEZONDHEID EN HET WELZIJN VAN GEHOUDEN DIEREN. ZIJ BASEERT ZICH DAARBIJ OP DE MEEST RECENTE ONTWIKKELINGEN IN DE WETENSCHAP EN HOUDT REKENING MET DE OPVATTINGEN DIE LEVEN IN DE EUROPESE, EN IN HET BIJZONDER DE NEDERLANDSE, SAMENLEVING.

EEN TOETSINGSKADER EN TOELATINGSPROCEDURE VOOR AANWIJZING VAN NIEUWE VOOR PRODUCTIE TE HOUDEN VISSOORTEN

ADVIES AAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ OVER EEN TE HANTEREN KADER EN PROCEDURE VOOR DE AANWIJZING VAN VISSOORTEN DIE GEHOUDEN MOGEN WORDEN VOOR PRODUCTIEDOELEINDEN

RAAD VOOR DIERENAANGELEGENHEDEN

HET EERSTE ADVIES IN DE NIEUWE HUISSTIJL WERD OP 19 DECEMBER 2002 OVERHANDIGD AAN DIRECTEUR-GENERAAL MR. R.M. BERGKAMP VAN HET MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ.

uitzondering gemaakt. Het Ministerie wil deze leemte invullen. De meeste prioriteit werd toegekend aan de dodingsmethoden voor paling en meerval. Op verzoek van de Directeur Visserij van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij heeft de Raad een advies opgesteld omtrent een mogelijke regeling voor het doden van paling en meerval. Enkele punten die in het advies aan de orde komen zijn de criteria waaraan dodingsmethoden moeten voldoen en de termijn van inwerkingtreding. Het advies is door de Raad vastgesteld en zal in 2003 uitkomen.

Advies omtrent dierziekten en zoönosen, waarvoor hobbymatig gehouden dieren vatbaar zijn en als drager kunnen fungeren, die een bedreiging kunnen vormen voor de gezondheid van mensen en bedrijfsmatig gehouden dieren en die in het kader van grote bestrijdingscampagnes relevant zijn

Recente dierziekte-uitbraken hebben duidelijk gemaakt dat er in Nederland een groot aantal landbouwhuisdieren hobbymatig gehouden wordt. Vanuit de samenleving klinkt de roep om een onderscheid te maken tussen landbouwhuisdieren die voor productiedoeleinden gehouden worden en deze zogenaamde hobbydieren. Toch zijn deze twee groepen dieren, de hobbydieren en de productiedieren, dikwijls nauw verweven met elkaar. Denk daarbij aan het kunnen dragen en overbrengen van dierziekten. Hobbydieren kunnen drager zijn van en gevoelig zijn voor dierziekten en zoönosen. Deze dierziekten en zoönosen kunnen zij overdragen op respectievelijk productiedieren en mensen. Een aantal van deze dierziekten, zoals mond- en klauwzeer en varkenspest, is in het kader van de grote bestrijdingscampagnes relevant. Op verzoek van de Directeur Veterinaire en Voedingsaangelegenheden van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij heeft de Raad geïnventariseerd welke dierziekten en zoönosen, waarvan hobbydieren drager kunnen zijn, in de praktijk relevant zijn. Deze inventarisatie is reeds door de Raad vastgesteld; in 2003 zal een advies hierover aan de Directeur Veterinaire en Voedingsaangelegenheden worden uitgebracht.

18

Wet- en regelgeving omtrent hobbydieren

In aansluiting op het voorgaande heeft de Directeur Veterinaire en Voedingsaangelegenheden van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij de Raad verzocht na te gaan welke wet- en regelgeving op hobbydieren en hun houders van toepassing is. De Raad heeft, met medewerking van de Hoofdafdeling Dier & Maatschappij van de Universiteit Utrecht, geïnventariseerd welke Europese én nationale wet- en regelgeving op hobbydieren en hun houders van toepassing is. Daarnaast is nagegaan of er beleidsruimte bestaat voor een afwijkend beleid voor hobbydieren en hun houders. De inventarisatie en analyse van wet- en regelgeving is uitgevoerd vanuit een gezondheids-perspectief en biedt derhalve geen volledig overzicht van alle wet- en regelgeving voor hobbydieren en hun houders. Uit de inventarisatie en analyse blijkt dat veelal geen onderscheid wordt gemaakt tussen productiedieren en hobbydieren. Daar waar onderscheid wordt gemaakt tussen doelen waarvoor dieren gehouden worden en/of aantallen dieren, lijken de criteria door gebrek aan consistentie willekeurig. Deze willekeur lijkt mede voort te komen uit het ontbreken van een eenduidige definitie van het begrip

‘hobbydieren’. Regelgeving vanuit een dierziektekundig perspectief is voor landbouwhuisdieren vrijwel geheel op Europees niveau geregeld. Beleidsruimte voor afwijkend nationaal beleid is er nauwelijks. De inventarisatie en analyse is in 2002 reeds door de Raad vastgesteld. Het rapport zal in 2003 worden uitgebracht.

Daarnaast is de Raad begonnen met de uitwerking van een aantal vraagstukken, die naar verwachting in 2003 zullen worden vastgesteld en uitgebracht.

Mogelijke welzijnsproblemen in de paardenhouderij

Op verzoek van de Raad is door ID-Lelystad en het Praktijkonderzoek Veehouderij in kaart gebracht welke welzijnsproblemen zich mogelijk voordoen binnen de niet-professionele paardenhouderij. Aanleiding daartoe was de toezegging door de Raad in 2001 om vraagstukken binnen de paardenhouderij op te zullen pakken. Daartoe heeft de Raad een verkennende studie laten uitvoeren. Deze studie richt zich op de niet-professionele paardenhouderij. Achterliggende gedachte hiervoor is dat welzijnsproblemen veelal niet het gevolg zijn van ‘niet willen’, maar vooral

van 'niet weten'. Aangenomen mag worden dat de professionele paardenhouderij in het algemeen beter geïnformeerd is over het voorkomen van gezondheids- en welzijnsproblemen. Omdat niet-professionele paardenhouders in geval van ziekte de dierenarts zullen waarschuwen, worden eventuele problemen vooral op welzijnsgebied verwacht en niet zozeer op gezondheidsgebied. De inventarisatie is in 2002 afgerond door ID-Lelystad en het Praktijkonderzoek Veehouderij en zal in 2003 in de Raad worden behandeld.

Zorgen voor je paard

Binnen de niet-professionele paardenhouderij kunnen zich welzijnsproblemen voordoen, die veelal met eenvoudige maatregelen verholpen kunnen worden. De welzijnsproblemen lijken vooral voort te komen uit een gebrekkige kennis over wat er komt kijken bij het hebben en verzorgen van een paard. Uit discussies binnen de Raad en gesprekken met de Directie Landbouw van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij bleek dat wet- en regelgeving de incidentie van deze welzijnsproblemen zeer waarschijnlijk niet kan verlagen. Omdat de welzijnsproblemen vooral voortkomen uit onwetendheid en niet

uit kwaadwillendheid wordt verwacht dat voorlichting effectiever is om het voorkomen van welzijnsproblemen terug te dringen. De Raad zal daarom, in samenwerking met ID-Lelystad, het Praktijkonderzoek Veehouderij, Directie Landbouw en de Productschappen Vee, Vlees en Eieren (in het bijzonder de werkgroep Welzijn Paard en het Sector Bestuur Paarden), in 2003 een folder uitbrengen. Deze folder heeft niet alleen tot doel om kennis over te dragen, maar is er vooral op gericht om door middel van kennisoverdracht een gedragsverandering bij de houder of verzorger van een paard te bewerkstelligen, waardoor onnodige welzijnsproblemen voorkomen kunnen worden.

Te houden gezelschapsdieren

De invulling van artikel 33 van de Gezondheids- en welzijnswet, waarmee geregeld wordt welke dieren (niet) als gezelschapsdieren in Nederland gehouden mogen worden, is een onderwerp dat al langer op de agenda van de Raad staat. In het voorjaar van 2002 heeft de Directeur Landbouw van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, onder wiens verantwoordelijkheid dit artikel uitgewerkt dient te worden, de Raad geïnformeerd en gevraagd naar zijn

mening over de wijze waarop tot invulling van artikel 33 gekomen kan worden. Op dit moment is onduidelijk op welke wijze het Ministerie het traject tot invulling van artikel 33 wil voortzetten.

In de Raad is afgesproken dat twee werkgroepen zullen beginnen met het opstellen van een negatieflijst voor zoogdieren en vogels. Diersoorten die op deze negatieflijst staan mogen niet als gezelschapsdier in Nederland worden gehouden. Deze negatieflijst kan in een later stadium worden aangevuld met een positieflijst en/of een positieflijst onder voorwaarden. Een door de Raad samengestelde stuurgroep begeleidt het opstellen van een negatieflijst door beide werkgroepen. Met het feitelijk opstellen van de negatieflijsten wordt in 2003 begonnen. Later in dat jaar zullen ook negatieflijsten voor vissen en amfibieën en reptielen worden opgesteld.

Op verzoek van een aantal leden van de Raad is in 2002 tevens een discussie georganiseerd over de beleidsbrief 'Welzijn vis' die in het voorjaar van 2002 door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij werd gepresenteerd. Tijdens de discussie over de beleidsbrief en het bijbehorende achtergronddocument werden standpunten kenbaar ge-

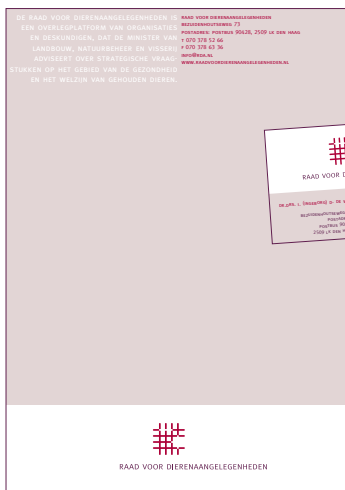
maakt en ideeën uitgewisseld. De discussie werd door alle deelnemers zinvol gevonden. Besloten is om de discussie op een later tijdstip voort te zetten en te koppelen aan enkele bedrijfsbezoeken.

De Raad nam in 2002 tevens deel aan besprekingen georganiseerd door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij om te komen tot herziening van de beleidsdraaiboeken mond- en klauwzeer en varkenspest.

OPERATIONELE GANG VAN ZAKEN

De Raad bestaat uit 18 leden en een onafhankelijke voorzitter. In 2002 hebben er enkele wijzigingen plaatsgevonden. De heer dr. ir. H. Paul heeft als nieuwe Directeur Veterinaire en Voedingsaangelegenheden bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij de plaats ingenomen van de heer ir. G.A. Koopstra. De heer ir. M.J.B. Jansen heeft als nieuwe Hoofd Consument en Kwaliteit bij het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel de plaats ingenomen van mevrouw W. de Jong.

Per 1 januari 2002 waren bij het Bureau van de Raad een secretaris en een adjunct-secretaris in dienst. Medio maart is het

Bureau uitgebreid met een secretaresse, waarmee invulling werd gegeven aan een vaste formatieplaats. Deze secretaresse werd medio november opgevolgd door een nieuwe secretaresse. Eind 2002 werd een spanningsveld tussen de personele bezetting enerzijds en het grote aantal te behandelen vraagstukken anderzijds geconstateerd. Het aantal formatieplaatsen staat uitbreiding van het Bureau van de Raad toe met 1.0 fte. Dit biedt de mogelijkheid een beleidsmedewerker aan te trekken.

In 2002 is besloten het Bureau van de Raad te professionaliseren. Deze professionalisering sluit aan op de geactualiseerde missie en moet een bijdrage leveren aan het realiseren van de ambities van de Raad. Omdat met name de externe communicatie een zwak punt van de Raad bleek, werd allereerst een communicatiestrategie ontwikkeld. Dit heeft er toe geleid dat een abonnement is genomen op ANP Perssupport, waardoor persberichten direct via het ANP onder de aandacht van

alle media kunnen worden gebracht. Ook is er voor gekozen een website te (laten) bouwen, waarmee de Raad duidelijker kan communiceren wie hij is en wat hij doet. Alle door hem uitgebrachte adviezen zijn via de website toegankelijk. De website, www.raadvoordierenaangelegenheden.nl en www.rda.nl, wordt ook voor de interne communicatie gebruikt: vergaderstukken, mededelingen voor de leden van de Raad etc. worden op een afgesloten deel van de website geplaatst. De interne communicatie wordt tevens ondersteund door de aanwezigheid van een gemeenschappelijk gedeelte op de server. Daar kunnen alle door het Bureau van de Raad opgestelde stukken geplaatst worden, zodat ze voor iedereen van het Bureau inzichtelijk zijn. Omdat de huisstijl niet langer paste bij de missie en de externe presentatie veelal niet op consistente wijze plaatsvond, is besloten een nieuwe huisstijl te (laten) ontwikkelen. Sinds december 2002 is deze huisstijl in gebruik. De huisstijl oogt zakelijk en professioneel, maar ook vriendelijk en open.

De werkzaamheden van het Bureau zijn vastgelegd in de vorm van procedures. Deze dienen steeds te worden geactualiseerd.

“Het werk van de Raad voor Dieren-
aangelegenheden kan een waardevolle
bijdrage leveren aan de totstandkoming
van kwaliteitsbeleid voor dieren. De Raad
heeft de positie om een onafhankelijke
inbreng te leveren aan de publieke
discussie over soms heikele onderwerpen.
Gedegen rapporten van de Raad verster-
ken zijn autoriteit en onafhankelijkheid. “
*Mr. W. van de Giessen, directeur van de
Nederlandse Vereniging tot Bescherming
van Dieren.*

FINANCIËLE VERANTWOORDING

MATERIËLE UITGAVEN 2002

In	€ (x 1.000)	Uit	€ (x 1.000)
Budget	265	Bureaunkosten	17
		Drukwerk/abonnementen	6
		Verplaatsingskosten	2
		Reiskosten binnenland	9
		Reiskosten buitenland	1
		Vacatiegelden	20
		Aanschaf automatiseringsapparatuur	5
		Overige automatiseringsuitgaven	6
		Diensten derden overig	28
		Directiespecifieke uitgaven	11
		Totale uitgaven	105
		Financiële ruimte	160
	<hr/>		<hr/>
	265		265

De feitelijke materiële uitgaven in 2002 zijn lager dan begroot. Dit is het gevolg van de doorstart die de Raad in 2002 heeft gemaakt en die ongeveer een half jaar in beslag heeft genomen. Kosten voor drukwerk, vacatiegelden, diensten derden overig en directiespecifieke uitgaven zijn daardoor zeer beperkt. Hierdoor is het beschikbare budget niet volledig uitgeput. Voor 2003 wordt, nu de Raad weer volledig operationeel is, een forse stijging van deze kosten verwacht. Daarnaast ligt het in de lijn der verwachting dat ook de reiskosten voor zowel binnen- als buitenlandse reizen zullen toenemen. Een deel van de uitgaven die in 2002 zijn gemaakt, komt ten laste van 2003. Dit omdat de laatste rekeningen in 2002 medio december worden verwerkt; rekeningen die daarna worden ontvangen, kunnen niet meer worden verwerkt voor de afsluiting van dat boekjaar en komen derhalve ten laste van het volgende boekjaar.

24

PERSONELE UITGAVEN 2002

	€ (x 1.000)
Salaris ambtelijk personeel	129
Salaris overig personeel	1
Totaal personele uitgaven	130

De personele uitgaven komen direct ten laste van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en maken derhalve geen deel uit van de begroting van de Raad.

TOTALE APPARAATSUITGAVEN 2002

	€ (x 1.000)
Totale materiële uitgaven	105
Totale personele uitgaven	130
Totale apparaatsuitgaven	235

De totale apparaatsuitgaven bestaan uit 2 componenten, namelijk de totale materiële uitgaven en de totale personele uitgaven. Tezamen bedragen zij € 235.000.

Het Bureau van de Raad. Van links naar rechts op de foto:
R. Venema (Secretaresse), Prof. Dr. C.J.G. Wensing (Voorzitter), Dr. Drs. I.D. de Wolf
(Secretaris) en Mr. Drs. H. Lommers (Adjunct-secretaris).

PERSONALIA

RAAD VOOR DIERENAANGELEGENHEDEN

Prof. Dr. C.J.G. Wensing	Voorzitter
A. Achterkamp	Voorzitter van het Platform Verantwoord Huisdierenbezit
Drs. I. Arendzen	Senior beleidsmedewerker van de Directie Voeding en Gezondheidsbescherming van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Ir. A.M. Burger	Directeur Landbouw van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Mr. W. van de Giessen	Directeur van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren
Ir. M.J.B. Jansen	Hoofd Consument en Kwaliteit bij het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel
Drs. S.B.M. Jongerius	Secretaris van de Productschappen Vee, Vlees en Eieren
J.Th. de Jongh	Voorzitter van de Vereniging Landelijke Organisatie DIBEVO
Dr. Tj. Jorna	Secretaris van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde
Drs. R.J.T. van Lint	Directeur Visserij van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
P.J.H.M. Loonen	Voorzitter van het Productschap Vis
Dr. Ir. H. Paul	Directeur Veterinaire en Voedingsaangelegenheden van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Prof. Dr. A. Pijpers	Directeur van de Gezondheidsdienst voor Dieren
Prof. Dr. F.J. van Sluijs	Hoogleraar Geneeskunde van Gezelschapsdieren bij de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht
H.W.A. Swinkels	Centrale Organisatie voor de Vleesgroothandel
Drs. P.A. Thijsse	Voorzitter van de Nederlandse Bond van Handelaren in Vee

OVERZICHT UITGEBRACHTE ADVIEZEN SINDS 2002

- RDA 2002/01: Minimum welzijnseisen tijdens bestrijdingscampagnes
- RDA 2002/02: Fokken met recreatiedieren (1)
- RDA 2002/03: Fokken met recreatiedieren (2)
- RDA 2002/04: Advies aan de Directeur Landbouw van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij inzake een plan van aanpak voor de bestrijding van aangeboren afwijkingen bij katten
- RDA 2002/05: Een toetsingskader en toelatingsprocedure voor aanwijzing van nieuwe voor productie te houden vissoorten

